

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

11 вересня 2024 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги.

_____. Доброго дня.

_____. Доброго дня.

ГРИШИНА Ю.М. Доброго дня всім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сьогодні всі в онлайн. Друзі, я думаю, що пора розпочинати, у нас вже кворум є. Отже, розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій.

Шановні колеги, сьогодні в порядку денному в нас чотири питання.

Перше. Про стан виконання завдання, визначеного абзацом четвертим пункту 2 розділу II "Прикінцеві положення" Закону України від 21 грудня 2023 року "Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності", зокрема щодо розроблення оновленого пакету проектів законів про визначення пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки та пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, спрямованих на повоєнну відбудову України та конкретних механізмів їх забезпечення.

Друге. Про доцільність централізованого виготовлення золотих і срібних медалей, нагородження ними випускників закладів загальної середньої освіти.

Третє. Про зняття наукової роботи пана Дем'янчука з конкурсного відбору на здобуття іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук в 2025 році.

Четверте. Звіт про роботу Комітету з питань освіти, науки та інновацій за період одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

І п'яте – "Різне".

Шановні колеги, чи є в когось доповнення, пропозиції, зауваження до порядку денного? Якщо ні, то прошу проголосувати за порядок денний. Хто – за?

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГРИЩУК Р.П. Грищук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Тоді переходимо до першого пункту порядку денного про стан виконання завдання, визначеного абзацом четвертим пункту 2 розділу II "Прикінцеві положення" Закону України від 21 грудня 2023 року "Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності". Доповідачем є представник Міністерства освіти і науки. З нами є заступник міністра пан Денис Курбатов. Пане Денисе, вам слово.

КУРБАТОВ Д.І. Доброго дня, шановні народні депутати, шановні колеги. Дякую за надану можливість.

Насправді це питання, воно має суттєвий вплив на майбутній розвиток сфери науки, інновацій в Україні. Ми з вами вже проходили в минулому році певний етап з того, що ми обговорювали певні ідеї Міністерства освіти, які були на той час, переробили цю концепцію. Дякую за те, що разом і ви підтримали нашу ідею стосовно включення нового напрямку в пріоритети: це напряму безпекового, це продовження дії чинних пріоритетів до наступного року за роком завершення воєнного стану. Саме це дозволило стало розвиватись науковій сфері зараз. Але ми говоримо про майбутнє, говоримо про нову концепцію. Я хотів би тоді з вашого дозволу представити невелику презентацію. Якщо видно, скажіть, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поки видно.

КУРБАТОВ Д.І. Поки видно, дякую. Отже, торкнувшись спочатку того, що вже зроблено на реалізацію Закону, який прийнято 21 грудня 23-го року, 3534, в якому, я вже сказав, включений додатково безпековий напрямок, переглянуті терміни дії чинних пріоритетів. Отже, урядом прийнято три постанови – це постанова 220, 476, 787, які стосувались оновлення переліку середньострокових напрямів інноваційної діяльності, тематичних напрямів розвитку науки і галузевих напрямів інноваційної діяльності.

Також у тісній співпраці з Науковим комітетом Національна академія наук, галузева академія наук, експертами, Міністерством освіти і науки розроблено нову концепцію пріоритетів, яку я сьогодні представляю, яка розглянута відповідно і робочою групою, розглянута колегією МОН, підтримана у травні цього року, яка направлена, скажімо, на зміну моделі і на виправлення основних недоліків, які існують зараз у діючій системі пріоритетів.

Про окремі недоліки. Одним з основних недоліків існуючої системи пріоритетів, на погляд багатьох експертів, є повна залежність і прив'язка всього фінансування наукової і науково-технічної сфери, конкурсів, фондів, проєктів тощо до чинної системи пріоритетів. Тобто жодна копійка державних коштів не могла би витратитись без того, щоб цей напрямок наукової діяльності був в пріоритетах чинної нормативної бази.

Це призвело до того, і це про другий недолік, що фактично система пріоритетів, яка існує в державі, вона зараз налічує вже понад 500 пріоритетних напрямів різного рівня, це і 70 пріоритетів науки, 53 середньострокових напрями інноваційної діяльності і аж 416 напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня. Це і два окремих закони, і купа підзаконних актів. Тобто ці два недоліки призвели до того, що фактично пріоритети науки, інновацій в Україні перестали бути пріоритетом. Вони є доволі широкими, включають в себе абсолютно всі сфери розвитку науки, наукових досліджень і НАН.

Третій недолік, який відмічався, який також дуже очевидно можна побачити на цьому слайді, це майже абсолютне дублювання або повторення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності, що ставить під собою під сумнів взагалі в тому числі існування цих окремих пріоритетів.

Ну, і ще один з недоліків, точніше складність, яка виникла у нас там 2015 року, коли був запроваджений мораторій на відкриття державних світових програм, це заблокувало фактично механізм оновлення пріоритетів згідно з чинним законодавством. То ми не можемо відкрити державну цільову програму, отже, очевидно немає механізмів ...*(Не чути)* Отже, про нову концепцію, яка пропонується. Перш за все ми пропонуємо переглянути механізм формування пріоритетів, зокрема через проведення прогностно-аналітичних форсайтних досліджень, які будуть відбуватися на конкурсній основі. Ці пріоритетні напрями

визначатимуться на шість років, це так звані стратегічні напрями. До речі, ця цифра змінилася з минулого ...*(Не чути)* Ми пропонуємо визначати все ж таки саме шість років. Чому? Тому що це пов'язано з бюджетним плануванням, а також це пов'язано з тим, що, скажімо, українська економіка і взагалі Україна буде мати достатньо динамічні зміни, як в післявоєнний час, і тому це буде передбачати необхідність оновлення стратегічних пріоритетів не раз у десять років, а ми говоримо про шість років. Тематичні пріоритети більш низького рівня ми пропонуємо знову ж таки, прив'язуючись до бюджетного планування, планувати на три роки. Як я вже сказав, що проведення прогностно-аналітичних досліджень буде відбуватися на конкурсних умовах, зокрема, через державне замовлення на науково-технічну продукцію. Ви знаєте, що в цьому році ми суттєво оновили механізм цього фінансування цього конкурсу. У нас є вже концепція, де тематику і технічні завдання формує міністерство, і відповідно виконавці приходять уже зі своїми ідеями на реалізацію цих завдань. Те саме буде стосуватися завдання про формування пріоритетів за результатами цих досліджень. Відповідно Кабінет Міністрів має визначати порядок проведення цих досліджень з урахуванням потреб країни, економіки, цілей сталого розвитку, пріоритетів Європейського Союзу у сфері науки, інновацій.

Пріоритети інноваційної діяльності, на думку робочої групи, і нашої концепції мають визначатися лише як стратегічні напрями в секторах економіки із значним інноваційним потенціалом. Це повинно відбуватися на рівні Кабінету Міністрів України, а отже Закон "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" пропонується визначити таким, що втратив чинність, при цьому завершити термін дії чинних інноваційних пріоритетів аналогічно до 31 грудня року, наступного за роком припинення воєнного стану, як зараз визначено для наукових пріоритетів, які є чинними.

Зверну увагу на одну головну відмінність, я починав з цього, що у нас всі фінансування прив'язані до пріоритетів. Новою концепцією передбачено деякі розведення, розмежування понять базового фінансування і конкурсного фінансування. Ми зараз, як ви знаєте, активно працюємо над запровадженням базового фінансування наукових установ закладів вищої освіти за результатами державної атестації, це ми працюємо з Мінфіном перш за все про виділення додаткового фінансування саме на цей напрям. І за нашою концепцією по

пріоритетах в рамках базового фінансування повинна діяти академічна свобода, розвиватися передова наука і фінансування повинно проводитися без прив'язки до пріоритетів. В той же час все конкурсне фінансування, там, де є державні інтереси і пріоритети, воно, безумовно, повинно відбуватися за пріоритетами, які будуть напрацьовані, але очевидно, що вони будуть більш вузькі. При цьому також звертаю увагу, що наша пропозиція полягає в тому, щоб зробити одне виключення і дозволити Національному фонду України проводити конкурс передових досліджень без прив'язки до пріоритетів. Це в цілому все. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Денисе. Перед тим, як колеги висловляться з цього питання, в мене є одне питання. Національний фонд досліджень буде сам визначати тематику, чи він її все ж таки з кимось буде узгоджувати? Це стосується останньої якраз частини, про яку ви говорили?

КУРБАТОВ Д.І. Те, що стосується прикладних досліджень, він буде чітко проводити за пріоритетами, які будуть розроблені і прийняті Верховною Радою. Що стосується передових досліджень, то він не буде, я так розумію, обмежувати ці напрями, тому що не можна заздалегідь спрогнозувати... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, я про це і говорю, у мене питання більш конкретне. Національний фонд досліджень буде сам призначати тематику, чи він все ж таки буде узгоджувати це, я не знаю, з Науковим комітетом, з Міністерством освіти, з Комітетом Верховної Ради, з кимось, чи самостійно?

КУРБАТОВ Д.І. На мій погляд, у будь-якому випадку Національний фонд у нього є керуючий орган – це Науковий комітет, є наукова рада, власне, фонду, тому він багато в чому автономний. Але Науковий комітет, я думаю, буде мати змогу впливу на той чи інший напрям. Я бачу, пані Олександра тримає руку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олександра, будь ласка.

АНТОНЮК О.В. ...*(Не чути)* коли теми конкурсів формуються, те, що називається bottom up, тобто науковці подають свої проекти, вирішують самі, що вони хочуть досліджувати. І єдиний критерій – це excellent science. Відповідно у фонду є купа інших конкурсів, які будуть відбуватися виключно за пріоритетами. І це мова йде виключно про один єдиний конкурс, щоб нам не треба було вставляти в

перелік пріоритетів, фундаментально там excellent science, яка в кожній країні підтримується на національному рівні і тільки за рахунок конкуренції ми можемо мати передову науку. Тому чому таке особливе виключення для фонду, виключно тому, що у нього задача розвивати ті дослідження, у тому числі не тільки пріоритетні, але ті дослідження, які можуть стати пріоритетними колись і слідкувати за сучасними ...*(Не чути)* Тобто ще раз повторюю, це йде мова лише про один конкурс, у фонду є принаймні дві підгрупи: фундаментальне дослідження ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ладно, в мене питання було про інше, я так і не отримав відповідь. Але давайте подивимось тоді на той пакет документів, який зайде, там, я думаю, що все буде написано.

АНТОНЮК О.В. Фонд буде погоджувати теми з пріоритетами, звичайно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ті, які виходять за межі пріоритетів?

АНТОНЮК О.В. За межі пріоритетів... .

КУРБАТОВ Д.І. Пане Сергію, наскільки я зрозумів, наша концепція і те, що сказала пані Олександра, і наша концепція передбачає те, що окремий конкурс фонду буде направлений на так звані фундаментальні дослідження в передову науку excellent science, що називається в усьому світі, і він буде широким, тобто bottom up, цю тематику будуть визначати самі вчені, враховуючи тенденції розвитку світової науки і те, що є зараз у світі. Це лише один окремий конкурс. Всі інші конкурси прикладні, які проводить фонд, вони будуть стосуватися і проводитись виключно за пріоритетами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте подивимось, як це буде врешті-решт виписано, щоб ми не підставили Національний фонд досліджень. Бо це окреме бюджетне фінансування буде іти через фонд, який буде визначати, що він фінансує. Якщо це йде в рамках пріоритетів, тут питань немає і завжди Національному фонду є що пояснити, якщо це буде інакше, то можна просто підставити несвідомо Національний фонд досліджень, до якого прийдуть і запитають, чого ви фінансуєте це за кошти державного бюджету, а не інші. Тому просто давайте подумаємо над цим і побачимо, що буде у фінальному тексті.

Колеги, давайте передамо слово голові підкомітету з питань науки пану Валерію Колюху. Пане Валерію, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Колеги, доброго дня. Дякую за презентацію концепції законопроекту щодо пріоритетів. Але вам хочу зазначити наступне, що дійсно історія цього процесу має дуже довгу, скажімо так, історію, тому що спочатку подовжували чинність старих пріоритетів, потім врешті-решт Верховна Рада України прийняла 21 грудня 2023 року Закон про внесення змін до пріоритетних напрямів науки, відповідно до якого запровадили актуальний пріоритет, який стосується національної безпеки та оборони. Але слід нагадати наступне, що в цьому законі в "Прикінцевих положеннях" ми визначили, що Кабінет Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності даного закону повинен розробити і подати до Верховної Ради оновлений пакет законів про визначення пріоритетних напрямків науки і техніки та пріоритетних напрямків інноваційної діяльності.

...(Не чути) на сьогодні. По факту законопроект десь розроблений відповідно до презентації, умовно, в Міністерстві освіти та науки, але по факту він до цього часу не зареєстрований і не є у вигляді законопроекту. Звинувачувати міністерство у тому, що вони нічого за цей період часу не робили – це, звісно, не варто, тому що ми збиралися на робочій групі, обговорювали це питання в липні місяці. Міністерство подало оновлену концепцію законопроекту, остання дата, здається, 9 вересня, ось буквально на днях. В принципі, напрацювання є, і презентація, яку нам вчора надав профільний заступник міністра, в принципі, зрозуміла в якому напрямку будуть визначені ці пріоритети. Це і об'єднання в одному законі пріоритетних напрямків науки та інновацій. Хоча тут знову ж таки виникає питання щодо того, що ви пропонуєте скасувати... визнати таким, що втратив чинність Закон про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності, але, можливо, варто треба ще подумати, що на перехідний період треба визначити строки. Я думаю, що ми це все відпрацюємо в процесі підготовки законопроекту до другого читання. Але по факту законопроекту немає.

Тому моя пропозиція Комітету все ж таки прийняти більш жорстку форму рекомендацій до Кабінету Міністрів з вимогою негайно зареєструвати даний законопроект, щоб ми мали вже конкретно що обговорювати, виносити на

голосування на перше читання, доопрацьовувати до другого читання. ...*(Не чути)* під ту концепцію, яку ми сьогодні почули і яку було озвучено ще на засіданні робочої групи, вона прийнятна, але давайте вже говорити про конкретику і про конкретний законопроект. Тому в рішенні Комітету я би хотів, щоб ми рекомендували Кабінету Міністрів прийняти, негайно внести даний законопроект і зареєструвати як суб'єкту законодавчої ініціативи. Тому, в принципі, в мете все з приводу цього, тому що незважаючи на те, що у нас закінчується бюджетний рік, наступного бюджетного року не буде пріоритетів, не буде фінансування науки, тому ми не повинні цього допустити. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Пане Денисе.

КУРБАТОВ Д.І. Якщо можна, я буквально коротко відрефлекую. Насправді в цьому є багато правди, і я дякую пану Валерію перш за все за підтримку концепції. В наше виправдання хочу сказати, що ми насправді змінили суттєво самі підходи до напрацювання пріоритетів, до розмежування, скажімо, фінансування, все те, що заважало суттєво змінювати минулі пріоритети.

Плюс, враховуючи негативний, я вважаю, досвід того, що уряд в минулому році там майже вніс новий законопроект, який був розроблений і не був підтриманий Комітетом, то ми в цьому році пішли навпаки, ми спочатку узгоджуємо це з Комітетом, з депутатами, доопрацьовуємо з громадськістю, а потім він уже готовий безпосередньо вносити його на погодження.

І знову-таки дуже добре, що депутати нам допомогли, в минулому році і у нас все-таки не буде колапсу з 1 січня, навіть якщо в цьому році завершиться воєнний стан, то пріоритети будуть діяти чинні до 31 грудня 2025 року. То в нас з вами є час, і я думаю, що ми повинні все встигнути. Ще раз дякую за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Денисе.

Пан Бандурка, будь ласка Олександр Маркович.

БАНДУРКА О.М. Вітаю! Вітаю всіх учасників засідання Комітету! І хотів, Сергій Віталійович, звернутися з такого приводу. В Законі України "Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності" від 21 грудня 2023 року, "Прикінцеві

положення" якого обговорюються, ці пріоритетні напрями визначені в основному у сфері техніки, економіки і гуманітарна сфера там фактично обійдена.

Ми підтримуємо необхідність оновлення пріоритетних напрямів наукової і науково-технічної діяльності, працювали з цим питанням з Міністерством освіти і науки, про що сказав пан Денис. Але просимо, щоби в цих змінах, які будуть вноситься в нових законопроектах, не була загублена така пропозиція Національної академії правових наук України, як додати пункти такого змісту: розвиток національної правової системи в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції України – це перше, друге – актуальні проблеми захисту прав людини і громадянина в умовах воєнного стану. Ці пропозиції направлені у Міністерство освіти і науки, вони в проекті Постанови Кабінету Міністрів враховані, але ми хочемо, щоб вони не загубилися в процесі підготовки закону, про який сьогодні йде мова. Я хотів би нагадати, що одним із таких важливих факторів, що перед нами ставить Євросоюз, це якраз розвиток національної правової системи і подальше поглиблення питань і проблем захисту прав людини в умовах воєнного стану. Ми над цим працюємо, Національна академія правових наук внесла зміни, корективи до ряду наукових тем, досліджуємо, працюємо з практичними органами безпосередньо, з комітетами Верховної Ради. І я просив би депутатів, щоб оці два пункти були збережені в тих правових актах, які будуть розроблятися і прийматися Верховною Радою. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Маркович. Вони будуть розроблятися не нами, а Кабінетом Міністрів, Кабінет Міністрів їх внесе, але ми між першим і другим читанням, звісно, будемо доопрацьовувати.

Колеги, чи є ще хтось, хто хоче висловитися з цього питання?

РАФАЛЬСЬКИЙ О.О. Можна кілька слів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Олег Олексійович, будь ласка.

РАФАЛЬСЬКИЙ О.О. Сергій Віталійович, я ...*(Не чути)*, що Національна академія наук буде підтримувати цей документ. Я спеціально уникаю такого терміну, як проект, тому що проектом він ще має стати, коли набуде відповідного статусу. От і для мене тут є певні новини про те, що ми обговорюємо документ у Комітеті, який ще не є надбанням Верховної Ради. Справа в тому, що заради великої

мети можна піти на такі речі, і, можливо, цей той спосіб, про який щойно говорив Денис Курбатов, який дасть можливість нам швидше вирішити це питання і більш якісно. Іноді ми теж так діємо, спочатку цікавимося, що ж хочуть там почути чи дізнатися, чи що сприймуть, і ми під цей результат працюємо.

Тому Національна академія наук, яка з самого початку бере участь у процесі, ще десь з весни нинішнього року, у процесі підготовки цього документа, працює плідно з міністерством, підготувала низку пропозицій. І те, що ми побачили станом на вчора, але дійсно наші пропозиції враховані і це відчувається. Єдине, я хочу сказати про те, що нам цей документ потрібно сприймати не як відокремлений якийсь майбутній акт, цей документ, він має більше значення, він лежить в системі деяких серйозних або суттєвих змін в українській науці, які зараз відбуваються. Я б сюди відніс кілька актів, з якими ми зараз маємо справу, зокрема це все те, що стосується атестації наукових установ, і про це там є в цьому документі, у нас це є один з ключових моментів для визначення наукової спроможності і перспективи діяльності, в тому числі інноваційної діяльності наукових установ. Це, зокрема, готується рішення міністерства і уряду, назвемо так, по проблемі атестації наукових кадрів. Це другий етап. І сьогодні ми маємо справу з таким концептуальним підходом, який дасть нам можливість, так би мовити, вдихнути в життя, в установи і в науковців, і щоб вони зрозуміли, чим вони врешті-решт повинні займатися і які перспективи, які правила врешті-решт гри мають бути в нас у науці на даному етапі.

Тому, підтримуючи цей документ, хочу сказати, що, по-перше, ми бачимо там те, що приділяється увага прогнозу аналітичному, або ще називають форсайтним дослідженням для визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій, пріоритетів тематичних напрямів наукових досліджень, науково-технічних розробок. По суті, якщо так подивитися, то складається враження, що саме з цією метою створювався цей документ. Але я ще раз кажу, що цей документ потрібно розглядати як (*нерозбірливо*) документ, який заповнює певну прогалину, яка має важливе значення для поточного етапу розвитку української науки.

І ще раз хочу, щоб... ми його будемо підтримувати. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Олексійович. Ви правильно помітили про форсайтне дослідження, да, це спроба обійти вимогу державних цільових програм, які з 2015 року заборонені. А ми всі знаємо, що саме тому, власне, Кабінет Міністрів

за всю нашу каденцію жодного разу не вніс нові пріоритети, тому що не може їх вносити, бо немає державної цільової програми. Тут питання, що первинне – курка чи яйце, але от в даному випадку яйце, да, державна цільова програма заблокувала, по суті, цю історію. І ми кожного року з невеличкою приємністю, повірте, проводили продовження цих пріоритетів через Верховну Раду, тому що Верховна Рада вимагала нових пріоритетів, хіба що щонайменше оновлених. І тільки останнього разу у нас була політична домовленість з усіма фракціями, що ми один раз вносимо ці зміни і додаємо туди сектор національної безпеки і оборони, який вже два з половиною роки просто мегаактуальний. Колеги, чи є ще хтось, хто хоче висловитися з цього питання? Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, дякую. Останніми словами підхопили мій коротенький виступ. Справді, компроміс у Верховній Раді включив... включили питання оборони і тоді зал проголосував. Сергій Віталійович, чи немає відчуття того, що знову про все, а коли про все, то це ні про що, на превеликий жаль. Знову розпилення, знову за всіх не забути при скудному фінансуванні. Я хочу привести... Сергій Віталійович, ви мене чуєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, звісно.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, хочу привести один дуже красномовний приклад, красномовний, підкреслюю, слово ключове. Коли в Кореї союзникам набридла війна і вони почали, вибачте за грубе слово, відповзати, Південна Корея зрозуміла, що впливати доведеться самим. До речі, Північна і Південна Корея на той час, Північна Корея це як наш Донбас і Придніпров'я, а Південна Корея це була як відстала провінція, це три Чернігівських області по території без ресурсів, без нічого. І тоді прийнято було рішуче, мужнє рішення затягнути пояси ще більше і зробити ставку на те, що ми сьогодні називаємо інновації, супертехнології сучасні, науково-технічний прогрес. Один пріоритет, один – національна безпека і оборона, ключовий. Все кинути туди, бо ворог нікуди не подівся і не подінеться. Все було присвячено: закони, бюджет, гроші – все туди пішло. За одне покоління Південна Корея зробила чудо азійське. Ви знаєте, що азійський тигр – це Корея Південна, ви знаєте, що локомотив світової економіки – це Південна Корея, ви знаєте, що еліта економічна країн найбільш розвинутих – це

Південна Корея. Чудо почалося з науки, науково-технічного прогресу, технологічних проривів в сфері оборони. Оборона плавно, зважаючи, що вона була на вістрі, плавно перейшла в інші сфери і сьогодні Корея – це і суперсучасна побутова техніка, і прекрасні автомобілі, і електроніка, та все, що не бери – Корея, Корея, Корея, Корея, Корея, Корея. Друзі, на початку літа Польща заключила багатомільярдний контракт на поставку бронетехніки саме корейського виробництва. Модернізовані F-16 корейські, ...*(Не чути)*, що ми отримуємо, можуть, як кажуть, пропетая песня моя. На десятки мільярдів доларів кожного року Корея отримує від продажу військової техніки. Я вже не говорю за інші, інші, інші, ті, що вже говорив. Друзі, ми розуміємо, що нікуди не подінеться ворог, нікуди, сусід цей нікуди не подінеться страшний. Верховна Рада, Сергій Віталійович, дякуючи тому, що ви підтримали, вийшли на трибуну, підтримала продовження дії закону цього, що ви говорили, про пріоритети, тільки тому, що ми включили цей сектор. Де пріоритет оборони на наступний рік? Де?

Друзі, за два з половиною роки війни висвітилися всі наші талановиті і конструктори, і інженери, і технологи, все. Друзі, спрямувати туди зараз максимально коштів для того, щоб ми переграли ворога технологічно, інноваційно і інтелектуально. У нас є прекрасний інструмент – послання Президента в минулому році до Верховної Ради під час святкування Дня Конституції. Що було на першому місці, який пріоритет? Технологія, технологія, наука, інновації.

Сергій Віталійович треба лідерство, лідерство Комітету, щоб ми показали нарешті, як кажуть, свої пазури. На наступний рік потужний пріоритет і фінансування, і все інше, інше, інше. Я розумію, що не може бути пріоритетом тільки оборона повним абсолютним, але, на жаль, війна не дає іншого вибору.

Давайте інший приклад подивимося: Естонія, населення втричі менше ніж у Києві. Друзі, за роки незалежності Естонія залучила в цифрах 36,3 мільярда євро стартап екосистем. Це вже іноземні інвестиції, це умови створення для того, щоб пошукати гроші збоку, немає ні промисловості, ні аграру, нічого немає. Стартап екосистема, 36,3 мільярда євро залучила Естонія. Тисяча 400 стартапів, найбільший хаб інновацій в Центральній і Східній Європі. Ну про що ми говоримо? Програма "Стрибок тигра". А, наскільки привабливо звучить. Програма "Стрибок тигра", в її основі програма технологій і інновацій.

Давайте подивимося на цей досвід. Ми вже пішли по шляху цифровізації, тільки трошки хаотично десь, а вони зробили це системно. Це другий напрямок, по якому ми вже потихеньку ж рухаємося, але ж потихеньку.

Сергій Віталійович, дуже прошу, питання лідерства. Лідерство повинен показати Комітет. Це не питання Міністерства освіти і науки, це не питання заступника міністра, це питання уряду і Верховної Ради спільно. Президент свою позицію сказав, нам треба спільно випрацювати з Міністерством економіки, з Міністерством оборони та з багатьма міністерствами випрацювати по-серйозному документ, який дозволить Україні і зараз, і після війни бути не третьосортним, бути не в меню, а за столом. Ми поки що меню як сировинний придаток.

Сергій Віталійович, таке моє побажання. Поки що про все, а якщо про все, то це, на жаль, ні про що. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович. Ідеологічно повністю погоджуюся з вашими словами, але мушу зазначити, що зараз у нас будуть до кінця воєнного стану діяти пріоритети, які ми вже прийняли. Після закінчення воєнного стану будуть вже працювати нові пріоритети, зараз пакет законів для функціонування, визначення і функціонування яких якраз і готує саме Кабінет Міністрів. Вочевидь, що в особі Міністерства освіти та інших стейкхолдерів, але подавати його буде Кабінет Міністрів. Шановні колеги, чи є хтось, ще хто хоче висловитись, чи можемо переходити до підбиття підсумків і голосування?

Шановні колеги, я хочу теж зазначити, поділяючи позицію голови підкомітету, пана Валерія, я хочу зазначити, що ми, коли приймали останні зміни в грудні місяці і дали пів року Кабінету Міністрів для того, щоб внести оновлений пакет законів, ми підозрювали, що може статися щось, що завадить Кабінету Міністрів вчасно виконати свою роботу. Тому, власне, пріоритети і були продовжені до кінця воєнного стану плюс певний період. Але це не говорить про те, що не треба виконувати норми закону. На даний момент норма закону, як правильно підмітив Валерій Вікторович, вона не виконана. І я єдине, що з паном Валерієм не дуже погоджуюся щодо змін у проект рішення, я би рекомендував би і просив би Комітет залишити його в тому вигляді, в якому є. Тому що, якщо ми зараз дуже жорстко скажемо Кабінету Міністрів взяти і подати, то в мене є реальне побоювання, що буде подано таке, що в нас перше читання може не пройти у Верховній Раді.

Тому через те, що ми норму закону вже трішки порушили, Кабінет Міністрів її порушив, нехай все ж таки зараз Кабінет Міністрів вживе всіх невідкладних заходів для того, щоб підготувати, узгодити всередині Кабінету Міністрів, віднести у Верховну Раду оновлений пакет законів. Ми будемо це жорстко тримати на контролі. Я окремо з вашого дозволу напишу Прем'єр-міністру супровідні і чому це потрібно, і наскільки швидко це потрібно для того, щоб ми з вами отримали все ж таки робочий документ, з яким можна працювати, і в разі необхідності, очевидно, доопрацювали його до другого читання. Немає заперечень? Немає.

Шановні колеги, тоді з вашого дозволу ставлю на голосування проект рішення. Я не буду його зачитувати, він доволі великий, в кожного з вас він є. Тому прошу його підтримати. Хто – за, прошу проголосувати.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за.

ПІПА Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Одноголосно рішення прийнято. І ще раз прошу, пане Денисе, будь ласка, давайте активізуємо цю роботу. У нас зараз в проекті рішення стоїть щомісячний контроль цього питання, я щомісячно буде нагадувати про це Прем'єр-міністру, і дуже прошу вас...

КУРБАТОВ Д.І. Дякую, колеги. Будемо робити швидко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Отже, переходимо до другого питання порядку денного: про доцільність централізованого виготовлення золотих і срібних медалей і нагородження ними випускників закладів загальної середньої освіти. Доповідачем є, вочевидь, почне пан Денис Курбатов, співдоповідачем є Сергій Валерійович Колебошин. Будь ласка, пан Денис.

КУРБАТОВ Д.І. Колеги, якщо можна, я передам слово профільному директорату. Балашова Тетяна, Міністерство освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка.

БАЛАШОВА Т.А. Дякую, пане Денисе.

Доброго дня, шановні учасники засідання Комітету. Це дійсно важливе питання, яке, Міністерство освіти вдячне за те, що воно винесено на сьогоднішній Комітет. Адже нагородження медалями – це, по-перше, відзначення досягнень учнів за результатами навчального року. Про це свідчить також і Закон "Про повну загальну середню освіту", який говорить про те, що це відзнака, і говорить про те, що це повноваження закладу освіти. Крім того, проаналізувавши питання виготовлення, а також видачу документів про освіту, ми можемо говорити про те, що загалом за останніх п'ять років у нас виготовлено ДП "Інфоресурс" більше 66 тисяч медалей, які були вручені здобувачам освіти. Водночас за останній рік, у 2024 році, таких медалей було майже в два рази більше видано ніж у 2020 році. Незважаючи на те, що контингент учнів знизився, у нас упав, незважаючи на те, що ми говоримо про освітні втрати і розриви, спостерігається також і незначне зменшення нагородження медалями учнів, які отримують срібні медалі.

Крім того, у нас за тими бюджетними запитами, які подало ДП "Інфоресурс" для формування бюджету на 2025 рік, у нас передбачено досить значна сума витрат саме на виготовлення таких медалей. Це майже 6,7 мільйона гривень... Вибачте, майже 4,6 мільйона гривень на золоті медалі і більше 1 мільйона гривень на срібні медалі. Хочу також сказати про те, що вартість виготовлення медалей значно зросла, фактично удвічі порівняно з 2020 роком. Тому, якщо ми говоримо про те, що фінансово це цілком виправдано, скасування виготовлення централізованого медалей за особливі успіхи, за успіхи у навчанні, то ми також можемо говорити про те, що це в певній мірі буде і зручніше, і правильніше з точки зору закладу освіти. Адже, як передбачено Законом "Про повну загальну середню освіту", стаття 16, це відзначення учнів, і частиною другою передбачено, що це повноваження суцього закладу освіти, які передбачаються або установчими документами закладу освіти, або відповідно положенням, яке затверджується педагогічною радою.

Тому ми будемо працювати над тим, щоб привести нормативні документи МОН до вимог законодавства. Ми працюємо над скасуванням наказу про затвердження Положення про золоту медаль "За високі досягнення у навчанні", а також срібну медаль "За досягнення у навчанні", а також внесення змін до окремих нормативних документів, які відповідно пов'язані з процесом виготовлення, а також видачі медалей. Це і технічні описи, а також інші документи. Коротко все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Тетяна.

Сергій Валерійович, будь ласка, вам слово.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую.

Колеги, доброго дня всім. Якщо можна, спочатку пару уточнюючих питань для того, щоб в контекст зануритись і всіх занурити, і після цього невеличка така репліка. До доповідача питання. Коли в останній раз, в якому році наявність золотих та срібних медалей надавала якісь преференції під час вступу дитини до закладів вищої, фахової передвищої або професійної освіти?

БАЛАШОВА Т.А. В цьому році таких преференцій точно немає... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. В 19-му, якщо я не помиляюся.

БАЛАШОВА Т.А. Давно уже, так.

КОЛЕБОШИН С.В. За моїми... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи навіть у 18-му.

КОЛЕБОШИН С.В. В 15-му, Сергій Віталійович, в 15-му.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мені здається, відмінили в 19-му, а може, і раніше.

КОЛЕБОШИН С.В. Друге питання. Зазвичай подання на золоті та срібні медалі школи на департаменти, а відповідно департаменти вже на міністерства, на ДП, відбувається лютий-березень. Це і з власного досвіду пам'ятаю, і взагалі це об'єктивна статистика. Немає таємниці, що величезний відсоток тих, хто є претендентами на золоті та срібні медалі, після складення ЗНО, зараз це НМТ називається, втрачають таку можливість, оскільки не підтверджують свої шкільні оцінки результатами. Чи є в міністерстві статистика щодо того, яка кількість дітей, назвемо так вульгарно, злетіла після складення ЗНО та НМТ? Це не важко порахувати.

БАЛАШОВА Т.А. Ні, такої статистики у нас немає, але, скажемо, мабуть, в підтримку вашого запитання я можу говорити про те, що оскільки у нас під час війни скасована державна підсумкова атестація як ЗНО і відповідно не впливає на оцінювання навчальних досягнень учнів, то в нас досить різко зросла кількість медалей, якими нагороджуються здобувачі освіти.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Власне, тоді я не буду зтягувати, бо контекст, я думаю, що всім взагалі вже зрозумілий. Я наведу декілька чисел.

2019 рік кількість медалей, яка друкувалася, закупалася – 11 тисяч 400. 2024 – це майже 25 тисяч. Тобто у нас, якщо по медалях тільки рахувати, це, звісно, некоректно, але, менше з тим, в два з чимось рази виросла кількість медалістів, відповідно я не відчуваю подібного зростання якості шкільної освіти у нас в державі, навпаки, результати PISA демонструють сильно інші, не трохи інші, а сильно інші.

Другий аспект. 2 мільйони 936 тисяч гривень у 2024 році – це вартість закупівлі медалей, майже 3 мільйони гривень, або, якщо рахувати більш в контексті часу зрозумілих числах, – це 150 FPV-дронів. Я не розумію, навіщо на цей ярмарок марнотратства, Vanity Fair, продовжуємо під час війни. Воно не впливає ані на збільшення якості освіти, воно дискредитувало себе під час... У мене є певна статистика цього непідтвердження медалістів. І взагалі, якщо ми говоримо про медаль як про спосіб заохочення тих, хто максимально класно вчиться, то вони мають цей чудовий спосіб в якості максимального обсягу гранту під час вступу до закладів вищої освіти, саме в них будуть преференції: ти класно вчишся, тобі держава фактично оплачує твоє навчання потім в закладі вищої освіти.

Тому мені здається, щоб не розтягувати цей свій спіч, ми маємо вже нарешті у 2025 році не мати державної централізованої закупівлі золотих та срібних медалей. Ніщо не забороняє засновнику закладу освіти або якимось піклувальним радам при цих закладах освіти друкувати свої медалі, які завгодно, а краще їм замислитись, що підтримувати наших захисників і захисниць, а дітей підтримувати в інший спосіб, роблячи все, щоб вони залишались в системі освіти України, а держава їм надає преференції, як я вже говорив, за рахунок збільшеної кількості гранту на оплату навчання. Тому відповідна позиція викладена в проекті рішення Комітету. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович.

Пані Надія, будь ласка, у вас піднята рука.

ЛЕЩИК Н.В. Доброго дня, Служба освітнього омбудсмена. Ми в Службі освітнього омбудсмена провели таке аналітичне дослідження, результати його надіслані до Міністерства освіти і до Комітету. Також хочу навести декілька цифр.

Кількість медалістів, як вже сказали, збільшилась з 10 тисяч до 24 тисяч, і це є збільшення на 141 процент, а кількість випускників було в 2019 році 185 тисяч, 2024 рік – 231 тисяча, тобто збільшення лише на 24 проценти.

Тому також підтримую думку того, що у нас кількість медалей не відображає якості освіти і ні на що не впливає, лише на рейтинги шкіл, які запроваджують окремі громади, які не мають ніякого значення, якісь моральні заохочення учнів і батьків, більше, напевно, батьків. І хочу сказати, що це радянська практика, зараз вона є ще поширеною в пострадянських країнах і РФ, і плюс ще бюрократична процедура, це збір претендентів на медалістів, подання до Інфоресурс і так далі.

Наша позиція, Служби освітнього омбудсмена, скасувати взагалі медалі як такі, які не застосовуються в Європі і в іншому світі, як застаріла процедура, а заклад освіти може застосовувати будь-яке заохочення, і це передбачено статтею 16 Закону "Про загальну середню освіту". Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Надія.

Я думаю, що якщо є ініціатива скасувати золоті і срібні медалі взагалі, я думаю, що Кабінет Міністрів зможе ініціювати в межах свого права законодавчої ініціативи подібні зміни. Зараз ми якраз цей момент не розглядаємо. Він є як такий, заклади освіти мають право встановлювати, хто з дітей заслуговує на золоту чи срібну медаль, і нехай поки в них, можливо, це право й залишається. Що дивно, так це справді зростання кількості медалістів під час COVID і воєнного стану, очевидно, всі дослідження показують, що в нас знижується рівень освіти і якість її, а кількість золотих медалістів збільшується. І, звісно, трішки дивнуvато виглядає те, що в березні місяці подаються списки золотих медалістів, тоді, коли щонайменше два місяці до закінчення строку навчання. Це виглядає трішки дивно.

Тому я погоджуюся з Сергієм Валерійовичем, і от цифри бюджетних запитів на цей рік, вони справді дивують, ми вже доходимо до цифри, там майже 6 мільйонів гривень, що в перерахунку, екстраполюючи цифри Сергія Валерійовича, це майже 300 FPV-дронів, що трішки викликає сумнів доцільності витрачання цих коштів з державного бюджету, коли ми збираємо податки, які йдуть виключно на сектор безпеки і оборони, а інше взагалі живемо, вибачте, в кредит, поки виживаємо. Тому підтримуємо, звичайно, Сергія Валерійовича в цьому питанні. І, я так бачу, що є ще фінальна ремарка Наталії Романівни. Будь ласка.

ПША Н.Р. Доброго дня! Дякую за слово. Я хотіла просто сказати, що якраз кількість медалей збільшилась в COVID і воєнного стану, коли ми скасували ДПА, і враховуючи реалії, в яких ми живемо ...*(Не чути)*, що нам треба подумати, як ДПА повертати для всіх насправді, тому що НМТ здають, які йдуть у заклади вищої освіти. Але нам справді ...*(Не чути)* і мотивувати це тим, що, а тоді ще більше виїде, бо ДПА складати складно ...*(Не чути)* не достатньо мотивації і нам треба змінювати програми, адаптовувати і як би прораховувати, коли ми повернемо ДПА для кожного. А щодо відміни медалей, я повністю підтримую і дякую за наведені цифри і від МОНУ, і пана Сергія, і від пані Надії Лещик. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталія. Ви знаєте, що ми всім Комітетом за ДПА, а, зокрема, і в формі ЗНО, але я точно знаю, що ви зараз їдете у відрядження на схід, от можете запитати у них... .

ПША Н.П. Так, якраз околиці Харкова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можете запитати, якраз на околицях Харкова, як вони ставляться до повернення ДПА, щоб ми мали вже реакцію з полів і тоді вже приймали рішення з цього приводу. Більше того, те рішення, яке зараз у нас в проекті, воно не забороняє золоті і срібні медалі знову-таки. Це просто буде право школи, право засновника, захочуть – видадуть, не захочуть – не видадуть, тут же ж просто перекладається на них відповідальність, а не на державний бюджет, принаймні в рекомендаціях нашого Комітету.

Колеги, чи є ще хтось, хто хоче висловитися з цього питання? Якщо ні, то переходимо до прийняття рішення. Шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення Комітету.

Перше. Інформацію представника Міністерства освіти і науки та заступника Голови Комітету Сергія Валерійовича Колебошина взяти до відома.

Друге. Визнати недоцільним подальше централізоване виготовлення за кошти державного бюджету України золотих і срібних медалей і нагородження ними випускників закладів загальної середньої освіти.

Третє. Міністерству освіти і науки України забезпечити виконання вимоги пункту 6 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про повну загальну середню освіту" і визнати таким, що втратив чинність Наказ

Міністерства освіти і науки від 17.03.2015 року №306, зареєстрований в Міністерстві юстиції, яким затверджено Положення про золоту медаль "За високі досягнення у навчанні" та срібну медаль "За досягнення у навчанні".

Четверте. Надіслати це рішення Комітету до Кабінету Міністрів України.

П'яте. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія Валерійовича Колебошина.

Хто – за? Прошу голосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався?

ГРИЩУК Р.П. Грищук – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято.

КОВАЛЬ О.В. Порахуйте голос Коваль – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, зараховано.

Рішення прийнято. Переходимо до наступного пункту порядку денного.

Пункт третій: про зняття наукової роботи пана Дем'янчука з конкурсного відбору на здобуття іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук у 2025 році. Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, до Комітету надійшов лист від Вінницького національного аграрного університету з проханням вченої ради даного університету відкликати наукову роботу претендента на отримання стипендії у 2025 році доктора юридичних наук, доцента Вінницького національного аграрного університету Дем'янчука Юрія Вікторовича у зв'язку з тим, що при поданні його роботи виявлені недостовірні дані, зокрема щодо статистики публікацій його наукових статей в наукометричних базах, а також статистики кількості цитувань його робіт.

Крім цього, нам уже після цього надійшов лист ще один від Вінницького національного аграрного університету, що даний претендент на стипендію був звільнений із займаної посади. Крім цього, станом на 6 вересня 2024 року, це 14-й день з моменту звільнення з роботи Вінницького національного університету, до Комітету не надходили дані від Дем'янчука про намір продовжувати виконувати свою наукову роботу в інших наукових, дослідних чи навчальних закладах. Тому пропоную цю роботу зняти з розгляду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, не знаю, чи це потребує обговорення. Якщо ні, то можемо переходити до прийняття рішення.

Шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення.

Перше. Інформацію Вінницького національного аграрного університету про відкликання наукової роботи претендента на призначення іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук в 2025 році доктора юридичних наук, доцента Вінницького національного аграрного університету пана Дем'янчука та його звільнення взяти до відома. Враховуючи листи-звернення Вінницького національного аграрного університету та відповідно до пункту 5 Положення про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук, затвердженого Постановою Верховною Радою від 5 лютого 2019 року, зняти наукову роботу пана Дем'янчука "Правові засади протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні" з конкурсного відбору на призначення іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук в 2025 році. Внести відповідні зміни до переліку подань на конкурсний відбір іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук на 2025 рік, який розміщений на офіційному вебсайті Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Четверте. Направити дане рішення Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій до газети Верховної Ради України "Голос України" з метою опублікування.

П'яте. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову підкомітету з питань науки та інновацій Комітету Колюха Валерія Вікторовича.

Хто – за, прошу голосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов –за.

_____. За.

ГРИЩУК Р.П. Грищук – за.

КОВАЛЬ О.В. Коваль – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно, рішення прийнято.

І переходимо до наступного пункту порядку денного. Про роботу Комітету з питань освіти, науки та інновацій за одинадцяту сесію дев'ятого скликання.

Шановні колеги, у вас є детальний звіт, у кожного з вас, на електронних поштах. Єдине, від себе хочу подякувати всім членам Комітету за справді плідну роботу. Ми прийняли дуже важливі закони. Наприклад, ми в цілому за цю сесію прийняли Закон про індивідуальні освітні траєкторії, Закон "Про дошкільну освіту" фундаментальний, який ми напрацьовували багато років на теренах нашого Комітету. І дякую за це Володимирі Воронову як локомотиву цього процесу.

ВОРОНОВ В.А. Сергій Віталійович, це все разом, це все разом, одна команда.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це все разом, да, Комітет працював. Це майже сотня робочих груп, запам'ятається, повірте, надовго членам Комітету і секретаріату Комітету. Але справді роботу проведено гарно і зроблено те, що треба.

Також ми прийняли за основу 7 законопроектів, 3 постанови Верховної Ради, ну а кількість робочих груп і контрольних питань насправді вже незліченна. Тому я щиро вам усім дякую за цю роботу на попередній сесії і сподіваюся, що на наступних сесіях ми цей темп знижувати не будемо.

Шановні колеги, є в когось щось додати? Якщо ні, то, власне, переходимо до прийняття рішення, шановні колеги.

Перше. Ставлю на голосування проект рішення Комітету. Інформацію про роботу Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за одинадцяту сесію дев'ятого скликання взяти до відома.

Друге. Народним депутатам України членам Комітету внести свої доповнення щодо роботи за одинадцяту сесію дев'ятого скликання в частині предметів відання Комітету.

Третє. Контроль за виконанням покласти на секретаря Комітету з питань освіти, науки та інновацій народну депутатку України Наталію Романівну Піпу.

Хто – за, прошу проголосувати.

ГРИЩУК Р.П. Грищук – за

_____. *(Не чути)*

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ППА Н.В. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

І останній пункт порядку денного – "Різне". Є в нас у когось "Різне"?

Якщо ні, то, шановні колеги, щиро дякую вам усім за те, що знайшли час, щиро дякую за ефективну роботу і в одинадцятій сесії, і сьогодні на засіданні Комітету. Бажаю всім гарного дня і безпечного дня. До наступних зустрічей. Засідання Комітету на цьому оголошую закритим.